

Becs-114.1100 Laskennallinen tiede / Computational Science

Loppuentti / Final Exam 19.12.2013

Laskin sallittu, ei muuta materiaalia. / Calculator is allowed, no other material.

Kaikki paperit on palautettava. / All exam papers must be returned.

Tehtävä 1.

(a) (3 p.) Määrittele moninkertainen juuri. Miten Newtonin menetelmää voidaan muokata moninkertaisten juurten löytämisen nopeuttamiseksi?

(b) (3 p.) Esitä Richardsonin ekstrapolaation idea. Voit ottaa lähtökohdaksi Taylorin sarjaesityksen $f'(x) \approx \frac{1}{2h}[f(x+h) - f(x-h)] + a_2h^2 + a_4h^4 + a_6h^6 + \dots$

Tehtävä 2.

(a) (3 p.) Esitä Gaussin kvadratuurin idea (motivaatio) ja käyttö.

(b) (3 p.) Onko seuraava funktio splinifunktio? Perustele hyvin.

$$Q(x) = \begin{cases} x^2 & x \leq 0 \\ -x^2 & 0 \leq x \leq 1 \\ 1 - 2x & x \geq 1 \end{cases}$$

Tehtävä 3. (6 p.) Esitä pienimmän neliösumman periaate ja miten sitä käytetään tapauksessa, jossa pistepareina (x_k, y_k) , $k = 0, 1, \dots, m$, annettu data on esitettävissä tunnettujen kantafunktioiden $g_j(x)$, $j = 0, 1, \dots, n$, lineaarikombinaationa $y_k = \sum_{j=0}^n c_j g_j(x_k)$?

Tehtävä 4.

(a) (3 p.) Esitä kaksi tapaa tuottaa satunnaislukuja, jotka noudattavat todennäköisyysjakaumaa $p(x)$.

(b) (3 p.) Kuvaa control variate-menetelmä. Miten ja mihin sitä käytetään ja mitä etua sillä saavutetaan?

Tehtävä 5. (6 p.) Kuvaa Metropolis-näytteistys (Metropolis importance sampling). Riittää kuvata algoritmi systeemin energiaerojen ΔE avulla - konkreettista systeemiä ei ole välttämätöntä määritellä. Millaisen näytteistyksen konstruoisit ajasta riippuvien suureiden estimoimiseksi vahvasti (termisessä) epätasapainossa olevasta systeemistä (kuvaa periaate)?

Kirjoita vastauspaperisi loppuun, monelleko luennolle ja/tai laskuharjoituskerralle (atkluokassa) osallistuit? (Rehellinen lausahdus, kiitos. 0 on ok, tämä ei vaikuta arvosteluun.)
Tähän tyyliin: Osallistuin ___/11 luennolle ja ___/10 laskuharjoituskerralle.

FOR THE QUESTIONS IN ENGLISH, PLEASE SEE OVERLEAF.

Problem 1.

(a) (3 p.) Define a multiple root. How can Newton's method be modified to speed up location of multiple roots?

(b) (3 p.) Present the idea of Richardson extrapolation. You can take the Taylor expansion $f'(x) \approx \frac{1}{2h}[f(x+h) - f(x-h)] + a_2h^2 + a_4h^4 + a_6h^6 + \dots$ as your starting point.

Problem 2.

(a) (3 p.) Present the idea (motivation) of the Gaussian quadrature and its usage.

(b) (3 p.) Is the function given below a spline function? Give proper justifications.

$$Q(x) = \begin{cases} x^2 & x \leq 0 \\ -x^2 & 0 \leq x \leq 1 \\ 1 - 2x & x \geq 1 \end{cases}$$

Problem 3. (6 p.) Describe the method of least squares and how it is used in the case, where the data that is given as point pairs (x_k, y_k) , $k = 0, 1, \dots, m$, is presentable as a linear combination $y_k = \sum_{j=0}^n c_j g_j(x_k)$ of the basis functions $g_j(x)$, $j = 0, 1, \dots, n$?

Problem 4.

(a) (3 p.) Describe two ways of generating random numbers that are distributed according to the probability density $p(x)$.

(b) (3 p.) Describe the control variate method. How and for what purpose is it used, and what can be gained by using it?

Problem 5. (6 p.) Describe Metropolis importance sampling. It suffices to describe the algorithm using energy differences ΔE in the system - a concrete system need not be necessarily described. What kind of sampling would you construct for estimating time-dependent quantities in a system that is strongly out of (thermal) equilibrium (describe the principle)?

Please state at the end of your paper, how many lectures and/or exercise sessions you attended? (An honest statement, please. 0 is ok, this will not affect your grading.) This way: I attended ___/11 lectures and ___/10 exercise sessions.

KYSYMYKSET SUOMEKSI KÄÄNTÖPUOLELLA.